

ІСТОРИЧНИЙ ПАСПОРТ СИНТАКСИЧНОГО ТЕРМІНА ЯК ДОКУМЕНТУВАННЯ ЙОГО ЕВОЛЮЦІЇ

Термінологічний матеріал, дібраний із джерел – граматик, словників, наукових статей тощо, відображає динаміку синтаксичної терміносистеми й дозволяє систематизувати відомості про еволюцію синтаксичного терміна. Результатом такої праці є документування, впорядкування й узагальнення отриманої інформації.

Мета нашої статті – представлення моделі *історичного паспорта синтаксичних термінів*. Це дослідницький інструмент, який узагальнює відомості про джерело, час фіксації та регіональне поширення певного терміна. Систематизація таких відомостей щодо кожного синтаксичного терміна української мови дозволить у подальшому використати їх у словнику, який не лише розкриватиме зміст відповідного терміна, а й репрезентуватиме динаміку його форми й семантики, а також пріоритети мовознавців у виборі та використанні тих чи тих назв. Відповідно, мета укладання такого паспорта зумовлює його структурну організацію. На нашу думку, матеріал історичного паспорта доцільно представити п'ятьма зонами.

I зона – реєстровий термін. Використовуємо сучасне термінологічне позначення, засвідчене в енциклопедії «Українська мова» [66].

II зона – фіксація терміна до досліджуваного періоду, тобто до XIX ст., якщо це можливо встановити. Джерельною базою цього періоду є перші слов'янські граматика XVI – XVII ст.: «Грамматика доброглаголивого еллинословенского языка» (1591) [40], «Грамматика словенская» Л. Зизанія (1596) [25], «Грамматіки Славенския правильное Сунта҃ма» (1619) Мелетія Смотрицького [60], «Грамматіки, или Писменица языка Словен(ъ)скаго тщателемъ вкратцѣ здана в(ъ) Кремлѣнцѣ року ахлѣи» (1638) невідомого автора [40], а також Показчика давніх слов'янських філологічних термінів [40].

III зона презентує формування номінацій, формальних та семантичних видозмін терміна в XIX – середині XX ст. Подаємо контексти вживання, зафіксовані в джерелах зазначеного періоду (якщо є). Добір матеріалу здійснюємо шляхом суцільної вибірки з мовознавчих праць першої половини XIX ст. [6; 8; 9; 12; 48], другої половини XIX ст. [20; 46; 47; 49; 54; 61; 73], початку – 50-х років XX ст. [2; 3; 4; 5; 10; 13; 14; 17; 18; 23; 24; 27; 28; 29; 30; 32; 33; 34; 35; 36; 37; 38; 39; 41; 43; 44; 45; 50; 51; 52; 55; 56; 57; 58; 59; 64; 71; 72; 74; 75], лексикографічних джерел та показників термінів [1; 15; 31; 42; 66; 68; 69; 70]. Окрім усіх зафіксованих номінацій, подаємо контексти вживання, засвідчені в джерелах зазначеного періоду, тобто фіксуємо зміни в семантиці термінів.

IV зона представлена сучасним періодом. Джерельна база – це праці, які фіксують кодифіковане терміновживання. Послугуємося передусім словниками лінгвістичних термінів, серед яких «Словник лінгвістичних термінів» Д. С. Ганича та І. С. Олійника (1985) [11], «Українська мова: короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів» С. Я. Єрмоленко та ін. (2001) [21], праця «Сучасна лінгвістика: Термінологічна енциклопедія» О. Селіванової (2006) [62], енциклопедія «Українська мова» (2007) [66], енциклопедія «Українська мова» за ред. М. І. Муромцева (2011) [67] та ін. Залучено граматика української мови – «Грамматика української мови: Синтаксис» І. Р. Вихованця (1993) [7], «Грамматика української мови в таблицях» М. Я. Плющ та Н. Г. Грипас (2004) [53], «Теоретична граматика сучасної української мови. Морфологія. Синтаксис» А. П. Загнітка (2011) [22]. Матеріал узято також із посібників для вищої школи, які мають рекомендацію МОН і висвітлюють теорію сучасного синтаксису – «Синтаксис сучасної української мови: Схеми і таблиці» Н. В. Гуїванюк (1999) [16], «Теоретичний синтаксис сучасної української літературної» Н. Л. Іваницької (1999) [26], «Синтаксис української мови» К. Ф. Шульжук (2004) [76], «Синтаксис української мови» П. С. Дудика та ін. (2010) [19], «Сучасна українська мова: Синтаксис» за ред. А. К. Мойсієнка (2013) [63].

V зона вміщує дослідницькі коментарі щодо тенденцій розвитку форми й семантики аналізованого терміна.

Проілюструємо викладене історичним паспортом синтаксичного терміна *синтаксис*.

I. Реєстровий термін:

СИНТАКСИС [66, 614]

II. Фіксація до XIX ст.:

Сочиненіє [40, 221; 60, 128]; *сунта҃зіс* / *сунта҃зісѣ* / [25, 71; 40, 221; 60, 128]; *сунта҃зи(с)* [40, 221].

Контексти вживання: «Сунта҃зіс есть третіа часть Грамматіки / Славенски Сочиненіє нарицаемаа: яже реченіа ко осми слова частемъ возносимаа / извѣстнымъ нѣкоимъ чиномъ оучить

сочинати / и тѣмъ сокровенъ ихъ разумъ ѿ(т)кривати» [60, 379]. «*Сунтаџи(с)* єсть, аже оучить осмъ частій слова сложнѣ съчинати и съве(р)ше(н)нѣ и(х) разумъ ѿбавлати» [40, 153].

III. Досліджуваний період:

Сочиненіє [48, 23]; *сочиненія* [8, 246]; *складніє* [8, 188]; *словосочиненіє* [8, 188]; *наука о реченяхъ* [49, 124]; *складня* [49, 124]; *словосочиненъ* [20, 111]; *словосочиненъ* [47, 170; 61, 132; 29, 74]; *складня* [15, 14; 36, 94; 24, 3; 44, 4]; *сінтаксис* [36, 94]; *синтакса* [38, 237; 13, 6; 27, 3; 59, 183; 74, 5]; *синтаксисъ* [42, 67; 10, 103]; *синтаксис* [41, 3; 24, 3; 31, 156; 3, 5].

Контексти вживання: «Словосочиненъ учить, після яких правил слова в бесіді сочиняються, щоби виразити мисль» [47, 170]; «*Синтаксисом* або *складнею* зветься частина граматики, котра розглядає стосунки слів у розмові» [24, 3]; «*Синтаксис* вивчає всі види здійснюваних у мові сполучень слів у групи <...> предмет становить вивчення ознак, за якими пізнається закономірна для кожної мови сполучуваність одного з одним відповідно оформлених слів (так званих словосполучень) і словосполучень, із яких утворюються відносно закінчені відрізки думки – *речення*, що сполучається одне з одним у *складні речення* та ще більше змістових цілостей – *надфразних єдностей*» [3, 5]; «*Синтаксис* – учення про словосполучення і речення, тобто розділ граматики, у якому вивчаються способи об'єднання слів і їх розміщення в словосполученні і в реченні, будова речення та його складових частин, структурні типи речень, їх значення та умови вживання» [31, 156].

IV. Сучасний термін: *синтаксис* [7, 3–6; 62, 543; 66, 615]. Енциклопедія «Українська мова» містить історичні терміни *синтакса*, *складня* [66, 614; 66, 628].

Контексти вживання: «*Синтаксис* (від гр. *syntaxis* – побудова, сполучення, порядок) – 1) граматична будова речень та словосполучень і способи поєднання у них слів, а також правила творення й функціонування речень і словосполучень (*синтаксис мови*); 2) розділ граматики, який вивчає граматичну будову речень і словосполучень, їхні типи, функції та особливості вживання, роль у них слова» [66, 615]; «Синтаксис – розділ мовознавства, що вивчає засоби і способи розбудови зв'язного мовлення» [63, 9]; *Синтаксис частин мови (прислівних зв'язків, словосполучення, синтаксис речення, актуальний синтаксис, синтаксис тексту* [66, 615]; *синтаксис слова, синтаксис словосполучення, синтаксис речення, синтаксис конструкцій, більших за речення* [53, 90]; «малий» *синтаксис: синтаксис синтаксеми, синтаксис словосполучення; «великий» синтаксис: синтаксис простого речення, синтаксис складного речення, синтаксис тексту* [16, 4]; *синтаксис складного цілого, синтаксис зв'язного мовлення, синтаксис тексту, гіперсинтаксис, суперсинтаксис, макросинтаксис, синтаксис словосполучення, синтаксис речення* [62, 545]; *комунікативний синтаксис, стилістичний синтаксис, синтаксис тексту, когнітивний синтаксис, семантичний синтаксис, генеративний синтаксис* [62, 546]; *прагматичний синтаксис, дериваційний синтаксис* [22, 619]; *експресивний синтаксис* [22, 820]; *структурний синтаксис* [22, 606]; *функціональний синтаксис* [22, 416].

V. Коментар:

У другій зоні представлено *синтаксис* (*сунтаџис*) як складник граматики поряд із орфографією, етимологією і просодією. У перших слов'янських граматиках зафіксовано фонетичну варіантність *сунтаџис* / *сунтаџисъ*; *сунтаџис* і *сунтаџи(с)*. Про конкуренцію питомого і запозиченого свідчить вживання термінів *сочиненіє* і *сунтаџис* / *сунтаџисъ* / *сунтаџи(с)*. Контексти вживань ілюструють розвиток теорії синтаксичних відношень.

У третій зоні широко представлена варіантність. У джерелах XIX ст. переважають російськомовні варіанти: *сочиненіє*, *сочиненія*, *словосочиненіє*, *словосочиненъ*, *словосочиненъ*, також засвідчено вплив польської мови – *складніє*, *складня*. У працях першої половини XX ст. функціонують номінації грецького походження: *синтаксисъ*, *синтаксис*, *сінтаксис*, *синтакса*, а також польського з наголосом на останньому складі: *складня*. Отже, творення терміна супроводжував вплив російської, польської та грецької мов. З огляду на назву *синтакса* відзначимо прагнення граматистів надати грецькій номінації українського характеру та посилення інтересу до власних надбань. Історія номінацій відображає пріоритети мовознавців у виборі того чи того терміна. Контексти терміновживання показують різне розуміння природи номінованого поняття, а також розширення семантики, що призводить до зростання числа похідних термінів. Зокрема, від терміна *синтаксис* утворено номінації на позначення напряму досліджень та підрозділу відповідно до центральної синтаксичної одиниці.

Матеріали паспортів термінів дають можливість укласти статті до історичного словника синтаксичних термінів української мови, який постане вичерпним довідником не лише з історії синтаксичної термінології, а й із історії української наукової мови загалом.

Список використаних джерел

1. Баймут Т. В. Материалы к словарю грамматической терминологии восточно-славянских языков / Т. В. Баймут // Вибрані наукові праці [упоряд. О. В. Безугла]. – Ніжин : ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2014. – С. 173–202.

2. Булаховський Л. А. Підмет і присудок в українській літературній мові / Л. А. Булаховський. – К., 1958. – 48 с.
3. Булаховський Л. А. Основні синтаксичні поняття в застосуванні до простого речення / Л. А. Булаховський. – К. : Радянська школа, 1958. – 23 с.
4. Булаховський Л. А. Синтаксис / зв'язки / другорядних членів речення в українській літературній мові / Л. А. Булаховський. – К., 1958. – 21 с.
5. Булаховський Л. А. Синаксис другорядних членів речення. Відмінкова залежність (Керування). 1. Безпосереднє (безприйменникове) керування / Л. А. Булаховський. – К. : Рад. шк., 1959. – 33 с.
6. Вагилевич І. Grammatyka języka maloruskiego w Galicji / І. Вагилевич. – Львів, 1845. – 181 с.
7. Вихованець І. Р. Граматика української мови: Синтаксис / І. Р. Вихованець. – К. : Либідь, 1993. – 368 с.
8. Возняк М. С. Галицькі граматики української мови першої половини ХІХ століття / М. С. Возняк. – Львів, 1911. – 340 с.
9. Возняк М. С. Філологічні праці І. Могильницького / М. С. Возняк // Українсько-руський архів. – Львів: З друк. Наук. Т-ва ім. Шевченка, 1910. – Т. 5. – 240 с.
10. Гарайда І. Грамматика русского языка / І. Гарайда. – Унгварь : Выдана Подкарпатского Общества Наукъ, 1941. – 146 с.
11. Ганич Д. С. Словник лінгвістичних термінів / Д. С. Ганич, І. С. Олійник. – К. : Вища школа, 1985. – 360 с.
12. Головацький Я. Грамматика русского языка. Складена Яковом Головацьким. – Львов, 1849. – Ч. 6. – 1849. – 226 с.
13. Горецький П. Й. Українська мова : практично-теоретичний курс / П. Й. Горецький, І. Шаля. – К. : Книгоспілка, 1929. – 336 с.
14. Грунський М. К. Українська мова / М. К. Грунський, Г. О. Сабалдир. – К. : Час, 1926. – 156 с.
15. Граматична термінологія і правопис, ухвалені Комісією мови при Українському т-ві шкільної освіти в Києві. – К. : Друк. Укр. Центр. ради, 1917. – 18(2) с.
16. Гуйванюк Н. В. Синтаксис сучасної української мови: Схеми і таблиці [Текст] : навч. посібник / Н. В. Гуйванюк [та ін] ; Чернівецький держ. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці : Рута, 1999. – 104 с.
17. Дудик П. С. Обірвані, або незакінчені, речення / П. С. Дудик // Українська мова в школі. – 1955. – № 4. – С. 11–14.
18. Дудик П. С. Неповні речення в сучасній українській літературній мові / Дослідження з синтаксису української мови. – К., 1958. – С. 129–148.
19. Дудик П. С. Синтаксис української мови / П. С. Дудик, Л. В. Прокопчук. – К. : «Академія», 2010. – 384 с.
20. Дячан П. М. Методична граматики языка малорусского / П. М. Дячан – Львів: Ставропіг. ін.-т., 1865. – 142 с.
21. Єрмоленко С. Я. Українська мова: короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / С. Я. Єрмоленко та ін. ; [ред. С. Я. Єрмоленко]. – К. : Либідь, 2001. – 224 с.
22. Загнітко А. П. Теоретична граматики сучасної української мови. Морфологія. Синтаксис / А. П. Загнітко. – Донецьк: ТОВ»ВКФ «БАО», 2011. – 992 с.
23. Загородський А. О. Граматики української мови. Ч. II. Синтаксис. (Підручник для 6 і 7 класів семирічної та середньої школи. Вид. 12-е). – К. : Радянська школа, 1946. – 192 с.
24. Залозний П. Ф. Коротка граматики української мови / П. Ф. Залозний. – Ч. II : Синтаксис. – К. : Друк. 1-ої Київської Друкарської Спілки, 1917. – 90 с.
25. Зизаній Л. Граматики словенска / Л. Зизаній. – Вільно, 1596. – 180 с. (Факс. перевид. К.: Наук. думка, 1980, підгот. В. В. Німчука).
26. Іваницька Н. Л. Теоретичний синтаксис сучасної української літературної мови (формально-граматична структура простого речення): навч. посіб. / Н. Л. Іваницька. – Ч. I. – Вінниця, 1999. – 168 с.
27. Каганович Н. А. Граматики української мови / Н. А. Каганович. – К. : Радянська школа, 1935. – Ч. II: Синтаксис / [упоряд. : Н. А. Каганович, Г. В. Шевельов]. – 1935. – 158 с.
28. Кислиця Д. Граматики української мови: посібник для гімназії / Д. Кислиця, Ю. Шерех. – Ч. II: Синтаксис. – Мюнхен: Українська трибуна, 1947. – 86 с.
29. Коцовський В. І. Методична граматики руської мови для IV класи шкіл 5- і 6-класових / В. І. Коцовський, І. М. Огоновський. – Львів : Накладня вид-ва шкільних книжок, 1912. – 98 с.
30. Кротевич Є. В. Будова складнопідрядного речення в сучасній українській мові / Є. В. Кротевич // Українська мова в школі. – № 1. – 1952. – С. 17–29.

31. Кротевич Є. В. Словник лінгвістичних термінів / Є. В. Кротевич, Н. С. Родзевич. – К. : Вид-во АН Української РСР, 1957. – 235 с.
32. Кудрицький Й. Я. – Синтаксис української мови. Під ред. П. Й. Горещького / Й. Я. Кудрицький. – К. : Радянська школа, 1949. – 156 с.
33. Курило О. Початкова граматики української мови / О. Курило. – Львів; Винниця : З друк. Наук. т-ва ім. Т. Г. Шевченка: Поділля. – Ч. 2. – 1921. – 40 с.
34. Курило О. Уваги до сучасної української літературної мови / О. Курило. – К. : Книгоспілка, 1925. – 248 с.
35. Ключковський Б. Г. Прикладка та її лексико-граматична роль / Б. Г. Ключковський // Українська мова в школі. – 1955. – № 6. – С. 3–9.
36. Левицький М. П. Українська граматики для самонавчання / М. П. Левицький. – Ромни : Молодик, 1918. – 159 с.
37. Мельничук О. С. Про природу складнопідрядних речень та принципи їх класифікації / О. С. Мельничук // Українська мова в школі. – № 2. – 1953. – С. 25–35.
38. Наконечний М. Ф. Українська мова / М. Ф. Наконечний. – Харків : Рух, 1928. – 260 с.
39. Німчинов К. Синтаксис простого речення : Лекція XIII / К. Німчинов // Загальний курс української мови / За науково-методичною ред. Л. А. Булаховського. – Х., 1931. – С. 1–39.
40. Німчук В. В. Мовознавство на Україні в XIV–XVII ст. / В. В. Німчук. – К. : Наукова думка, 1985. – 223 с.
41. Нечуй-Левицький І. С. Граматики української мови / І. С. Нечуй-Левицький. – К. : Друкарня І. І. Чоколова, 1914. – Ч. II. – 94 с.
42. Огієнко І. Українська граматична термінологія : Історичний словник української граматичної термінології з передмовою про історію розвитку її / І. Огієнко. – К. : Друкарня 1-ї Київської друк. спілки, 1908. – 79 с.
43. Огієнко І. Українська граматики / І. Огієнко. – К. : Вид-во Книгарні Є. Череповського, 1918. – Ч. I : Основи українського правопису. – 48 с.
44. Огієнко І. Складня української мови / І. Огієнко. – Жовква : Друкарня оо. Василян, 1935. – Ч. I. – 195 с.
45. Огієнко І. Складня української мови / І. Огієнко. – Ч. II. – Жовква : Друкарня оо. Василян, 1938. – 239 с.
46. Огоновський О. Граматики руского языка для школъ среднихъ. – Львів, 1889. – 118 с.
47. Осадца М. Граматики руского языка / М. Осадца. – Львів : Ставропіг. ін.-т., 1876. – 238 с.
48. Павловский А. Грамматика малороссийского наречия или Грамматическое показание существеннейших отличий, отдаливших малороссийское наречие от чисто российского языка / А. Павловский. – Спб., 1818. – 114 с.
49. Партицкий О. О. Граматыка руска для ужитку в школахъ людових в Галичині / О. О. Партицкий. – Львів : Ц. к. накл. шк книжок, 1873. – 174 с.
50. Перегінєць М. Синтаксис простого речення: Лекція IX / М. Перегінєць // Підвищений курс української мови / [за ред. Л. Булаховського]. – Х. : Інв.-Друк, 1931. – 32 с.
51. Перегінєць М. Синтаксис складного речення: Лекція X / М. Перегінєць // Підвищений курс української мови / [за ред. Л. Булаховського]. – Х. : Інв.-Друк, 1931. – 48 с.
52. Перегінєць М. Синтаксичне вживання граматичних форм: Лекція VIII / М. Перегінєць // Підвищений курс української мови / [за ред. Л. Булаховського]. – Х. : Інв.-Друк, 1931. – 46 с.
53. Плющ М. Я. Граматики української мови в таблицях / М. Я. Плющ, Н. Г. Грипас. – К. : Вища школа, 2004. – 167 с.
54. Попович О. Руска граматики для шкіл народних / Омелян Попович. – Ч. II. – Відень : Накладом видавництва книжок шкільних, 1897. – 129 с.
55. Поспелов М. С. Складнопідрядне речення і основні особливості його будови / М. С. Поспелов // Українська мова в школі. – № 1. – 1953. – С. 23–28.
56. Рогозін Л. Л. Невідокремлені прикладки в структурі складного слова / Л. Л. Рогозін // Українська мова в школі. – 1954. – № 5. – С. 11–21.
57. Сімович В. І. Практична граматики української мови / В. І. Сімович. – Раштат, 1918. – 584 с.
58. Синявський О. Украинский язык / О. Синявський. – Х., 1923. – 120 с.
59. Синявський О. Норми української літературної мови / О. Синявський. – Львів, 1941. – 363 с.
60. Смотрицкий М. Грамматика Славенския правильное Сунтагма / М. Смотрицкий. – Єв'є, 1619 (тип. Веленского братства). – 492 с. (Факс. перевид. К.: Наук. думка, 1979, підгот. В. В. Німчука).
61. Смаль-Стоцький С. Й. Руска граматики / С. Й. Смаль-Стоцький, Ф. Гартнер. – Львів : З друк. Наук. т-ва ім. Шевченка, 1893. – 182 с.

62. Селіванова О. Сучасна лінгвістика. Термінологічна енциклопедія. – Полтава: Довкілля. – К., 2006. – 716 с.
63. Сучасна українська мова : Синтаксис : підручник / А. К. Мойсієнко, І. М. Арібжанова, В. В. Коломийцева та ін. ; за ред. А. К. Мойсієнка ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К. : Знання, 2013. – 238 с.
64. Сулима М. Українська фраза: Коротенькі начерки: Посібник та підручник для профшкіл і педвузів / М. Сулима. – Х. : Рух, 1928. – 102 с.
65. Українська граматична термінологія й правопис, ухвалені Катеринославським учительським товариством та лекторською комісією. – Катеринослав, Б.р., Б.в. – 15 с.
66. Українська мова. Енциклопедія. – К. : Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2007. – 853 с.
67. Українська мова. Енциклопедія / За ред. І. В. Муромцева. – К. : Видавництво «Майстер-клас», 2011. – 400 с.
68. Український правопис. Ч. I : Словничок / Склав Ан. Ніковський. – К. : Вид. т-ва «Час», 1918. – 65 с.
69. Український правопис. – К., 1946. – 246 с.
70. Український правопис. – Харків : Радянська школа, 1933. – 87 с.
71. Чередниченко І. Г. Граматична структура неповних речень та основи їх класифікації / І. Г. Чередниченко // Українська мова в школі. – № 3. – 1954. – С. 14–20.
72. Чередниченко І. Г. До питання про будову складнопідрядного речення / І. Г. Чередниченко // Українська мова в школі. – № 4. – 1952. – С. 22–30.
73. Шашкевич Г. Мала граматика языка руского основана на подставе читанок для III и IV отряду школ головных в Царстве Аустрии употребляемых яко допомочна книга для учителей и препарандов [Текст] / Г. Шашкевич. – В Вєднї : Накладом сочинителя, 1865. – 235 с.
74. Шерех Ю. Нарис сучасної української літературної мови / Ю. Шерех. – Мюнхен: Молоде життя, 1951. – 406 с.
75. Шерстюк Г. П. Коротка граматика для школи / Г. П. Шерстюк. – Полтава : Український учитель, 1907. – Ч. I. – 64 с.
76. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови. Підручник / К. Ф. Шульжук – К. : Академія, 2004. – 406 с.

Анотація. У статті представлено модель історичного паспорту синтаксичного терміна як узагальнення його еволюції. Запропонований дослідницький інструмент є передумовою створення історичного словника синтаксичних термінів, який репрезентує життя терміна: динаміку форми й семантики, закономірності функціонування, пріоритети мовознавців у виборі та використанні тих чи тих назв.

Ключові слова: історичне термінознавство, синтаксичний термін, джерела синтаксичної термінології, історичний паспорт синтаксичного терміна.

Summary. The article presents the model of the historical passport of the syntactic term as a generalization of its evolution. The proposed research tool is a prerequisite for creating a historical dictionary of syntactic terms that represents the life of a term: the dynamics of form and semantics, the regularities of functioning, the priorities of linguists in the choice and use of those or other names.

The purpose of such passport compiling demands some structural elements represented by five zones. The first zone is a register term. The second zone illustrates fixation of the term in the investigated period, that is, until the nineteenth century. The third zone presents the formation of nominations, formal and semantic modifications of the term during the period under consideration. The fourth zone is represented by modern terms and their usage and the final, fifth zone contains research comments.

Materials of passports of terms give an opportunity to write articles to the historical dictionary of syntactic terms of the Ukrainian language, which will become an exhaustive guide not only to the history of syntactic terminology, but also to the Ukrainian scientific language as a whole. The compiling of the historical terminological passport requires careful elaboration of the relevant sources, the choice and analysis of which is an important stage of the study.

Historical passport of syntactic terms objectifies the history of the syntactic terminology formation in Ukrainian language, defines its periodization and clarifies the contribution of linguists in its formation and development.

Key words: hystorical terminology, Ukrainian syntactic terminology, sources of syntactic terms, historical passport of syntactic term.

Отримано: 23 серпня 2017 р.